

Fără falsă modestie

VIRGIL MUNTEANU

Ani la rînd, cu inteligență, cu eleganță stilistică, am scris la rubrica noastră, spre bucuria dumneavoastră, deliciul spiritual rar, pe care vi-l ofer lunar (observați versurile); am scris despre modestie.

Ce este modestia? Modestia este o virtute aleasă, un dar care aduce și mai multă strălucire talentului, o însușire, nu la îndemina oricui, care stă ca o podoabă pe fruntea celui ce creează, innobilînd rodul muncii sale neostenite. Așa vă trăgeam eu de mincă, vă deschideam eu ochii, vă învățam eu.

Anii au trecut și de la mulți am învățat că modestia mai poate însemna și altceva.

Fără falsă modestie, mărturisesc aici ușurința, repeziciunea cu care am descoperit, pe baza unor experiențe nemijlocite, că modestia poate fi masca mincinoasă a nepuținței, a eșecului, a ratării. Mulți au intuit ideea, puțini sîntem cei care am prins adevărul de coadă. Ați citit și dumneavoastră, prin cite un caiet-program stă scris: „...Am încercat, după modestele noastre puteri...” Sau: „...Nu ne-am propus decît să slujim cinstit, modest, textul.” Sau: „Am început, modest, de la mai nimic.”

Ei? Ce vă spun toate astea? Vă spun, nu-i așa, că cei ce-au scris asemenea propoziții nici nu și-au închipuit și nici n-au sperat că vor obține altceva decît niște rezultate rebe-

gite, roade sărace, un fel de mere pădurețe.

Ia să vedem cum scriu cei care, lăsînd la o parte prejudecățile, altoiesc pe trunchiul operei lor ramura viguroasă, îmbărbătătoare a atitudinii sincere, deschise. Citim, într-un interviu: „Fără falsă modestie, mă consider o vedetă. Cum am ajuns vedetă? Nici eu nu știu. Nici Cerkasov nu știa.” Sau: „Lăsînd modestia la o parte, m-am gîndit că nu e prea devreme să joc Hamlet. Cînd să-l joc? Peste zece ani? Peste zece ani mă așteaptă Othello.” Sau: „Spectacolul meu este deschis-polemic cu acele încercări modeste...” Vedeți? „Încercări modeste.” În această semețată afirmare a conștiinței de sine, autorul rîndurilor mai sus citate strecoară și un eufemism împrumutat de la cronicarii mai blînzi, mai cumsecade pe drept cuvînt luați în târbacă de colegul meu, știți care, cel care semnează „Miop-zootwist”. Cronicarii mai blînzi și plini de cumsecădenie scriu cam așa: „Spectacolul rezultat e modest, dar nu lipsit de virtuți...” Ori: „S-au încadrat, modest și conștiincios, în ansamblu...” Sau: „Cu modestia-i bine cunoscută, a interpretat...” Ce va să zică aici „modestia”? Un fel de hibrid între hărnicie, mediocritate și cenușiu. Adică, nimic. Ce vreau să spun, cu logica mea de fier? (Știu că am o logică „de fier”, mi s-a spus că am o privire „de oțel”, cuvîntul meu cade greu ca „de plumb”, o inimă „de

aur” bate în pieptu-mi „de aramă”, sînt iute ca „argintul viu”... cite metale prețioase se pot obține prin topirea neprețuitei mele făpturi !)

Vreau să spun, cu logica mea de fier, că modestia există, există cu adevărat, n-o putem nega, n-o putem ignora.

Dar, rețineți bine, nu ajuta la nimic. Spre binele lor și spre mai-binele nostru, destui au înțeles acest mărgeț adevăr. S-au lepădat de această falsă, păgubitoare modestie. Ne privesc în ochi și ne spun deschis: „Veți vedea musicalul Cine a găsit o scriitorică de amor? de MINE, după O scrisoare pierdută de Caragiale.” Firesc, cine mai joacă azi O scrisoare pierdută așa cum a fost scrisă? Sau: Negru pe alb, adaptare scenică de MINE după Othello de Shakespeare. Normal, ce, Shakespeare a scris pentru scenă? Sau: „Cidul de Corneille, regia, scenografia, muzica și interpretarea rolului principal: EU”. Mai sint unii, e drept, puțini, care ar pretinde falnicului artist-total patru diplome pentru ducerea la glorios sfîrșit a cutezătoarei lui întreprinderi. Chiar așa? Sau: „Adam, zeus, regia și organizarea spațiului scenic, EU”. Ce mizanscenă, ce scenografie, aiurea, organizarea spațiului scenic, asta e cheia!

Exemplele abundă. Lăsați, cum am făcut eu, modestia la o parte și găsiți-le singuri. Pe mine mă cheamă treburi mult mai importante.